

Vår forpliktelse som sjømatnasjon

Oppsummert

Med basis i de overordnede politiske føringene, bør fremtidig regelverk ivareta følgende tre hensyn:

1. Realisere produksjonspotensialet for havbruksnæringen i Norge som bidrag til oppnåelse av FNs bærekraftsmål globalt.
2. Maksimere samfunnsøkonomisk overskudd av næringen for Norge.
3. Sikre den norske havbruksnæringens konkurransekraft internasjonalt.

Bakgrunn

Norges forpliktelse til FNs 17 mål for bærekraftig utvikling frem mot 2030

Høsten 2015 vedtok FNs medlemsland 17 mål for bærekraftig utvikling frem mot 2030. Sjømat Norges 2030-visjon er forankret i disse målene. Videre er FNs bærekraftsmål fundamentet for «High Level Panel for Sustainable Ocean Economy» - det internasjonale høynivåpanelet for en bærekraftig havøkonomi.

For å nå FNs bærekraftsmål, må matproduksjonen skje innenfor planetens tålegrense. Selve produksjonen av sjømat i havet har et lavt klimaavtrykk, og er blant de mest bærekraftige kildene vi har til animalsk protein. I tillegg bidrar sjømat med et sunt og positivt bidrag til folkehelsen. Data fra FAO viser et stødig økende sjømatkonsum, men mens det i 2016 var mest villfisk som ble konsumert, estimeres det nå at 62 prosent av sjømatkonsumet globalt vil komme fra havbruk i 2030.

FN estimerer en vekst fra 7,8 milliarder mennesker i 2020 til 8.5 milliarder i 2030. Flere rapporter, deriblant EAT-Lancet-rapporten lansert i januar 2019, peker på at dagens matvaresystem ikke er konstruert på en måte som vil produsere nok sunn og bærekraftig mat til én milliard flere mennesker det neste tiåret.

Samtidig som det tilrettelegges for landbasert matproduksjon, overses derimot i stor grad bidraget og potensialet til ressursene fra havet, som utgjør 71 prosent av planetens overflate. For å kunne produsere nok sunn og næringsrik mat til en voksende verdensbefolkning, vil det være behov for mer sjømat. Samtidig trues villfiskbestander av overfiske og mangelfull forvaltning. FAOs SOFIA-rapport fra 2018 estimerer at hele 33 prosent av kommersielt fiskede villfiskbestander er overfisket. Veksten i sjømatkonsumet kan derfor ikke komme fra villfangst om den skal være bærekraftig. Det er havbruk som vil måtte representere brorparten av veksten.

Det internasjonale høynivåpanelet for en bærekraftig havøkonomi estimerer at havbruk kan produsere opptil seks ganger mer mat i havet enn det som produseres i dag, noe som kan dekke over 2/3 av dyreproteinbehovet til en fremtidig befolkning. Det påpekes av høynivåpanelet at havbruk er spesielt godt posisjonert for å bidra til fremtidig matvaresikkerhet med mat som har høyt næringsinnhold, inneholder essensielle vitaminer, mineraler og omega-3 fettsyrer, og andre næringsstoffer som ikke fins i plantebaserte næringsmidler og andre proteiner fra landjorda. Mye av den økte produksjonen vil komme fra lavtrofiske arter (f.eks. plankton, og mesopelagisk

fisk). Høytrofiske arter i havet (f.eks. laks) vil ha gode forutsetninger for å omsette proteiner til attraktiv menneskeføde. Laks har naturgitte fordeler til å kunne møte globale behov, og Norge har en unik posisjon som verdensledende nasjon innen produksjon av laks. I tillegg har næringen kommet langt i teknologiutvikling og innovasjon, som kan overføres til andre typer oppdrett.

Gjennom sitt medlemskap i FN og tilslutning til FNs bærekraftsmål, er Norge forpliktet til å benytte sine ressurser for å bidra til at FNs mål for bærekraft blir nådd i et globalt perspektiv. Økt produksjon av laks på en bærekraftig måte vil være et vesentlig bidrag.

Overordnede nasjonale politiske føringer

Regjeringens overordnede politikk slik den er uttrykt i Meld.St.16 (2014-2015) "Forutsigbar og miljømessig bærekraftig vekst i norsk lakse- og ørretoppdrett", er å (s. 9-12):

- Føre en fremtidsrettet næringspolitikk som bidrar til størst mulig samlet verdiskaping.
- Legge til rette for forutsigbar og miljømessig bærekraftig vekst i lakse- og ørretoppdrettsnæringen.
- Benytte miljømessig bærekraft som den viktigste forutsetningen for å regulere videre vekst i oppdrettsnæringen.

Etter ovennevnte Stortingsmelding har Norge sluttet seg til FNs 17 bærekraftsmål. Dette innebærer en forpliktelse for Norge til å bidra med våre ressurser og naturgitte fordeler slik at disse målene nås. En overordnet politisk føring er at Norge har et ansvarlig forhold til det globale samfunn. Dette bør legge føringer for nye nasjonale tiltak.

Sjømat Norge sitt innspill til utvalget

Havbruksnæringen står sentralt i Norges havstrategi. Her pekes det på mulighetene for stor bærekraftig vekst i havbruksproduksjonen mot 2050. Norge har også aktivt bidratt inn i «High Level Panel for Sustainable Ocean Economy» - det internasjonale høynivåpanelet for en bærekraftig havøkonomi. Flere norske havbruksselskaper har tatt lederskap på å bygge en bærekraftig blå økonomi – gjennom tiltak i egen drift, men også gjennom partnerskap som *Global Salmon Initiative (GSI)*, *Seafood Business for Ocean Stewardship (SeaBOS)*, og FNs *Global Compact* havplattform. For at næringen skal kunne lykkes, kreves en bærekraftig forvaltning. Norsk havnæring bør og kan utvikles videre i et samarbeid mellom næringen, myndigheter og academia, der riktige rammebetingelser basert på dokumentert kunnskap er forutsetningen for en bærekraftig vekst.

Sjømat Norge er landsforeningen for fiskeri- og havbruksnæringen. Vi er Norges største sjømatorganisasjon, og dekker hele verdikjeden fra fjord til bord i norsk sjømatnæring. Foreningen representerer over 800 medlemsbedrifter med omtrent 18.000 ansatte innen fiskeindustri, havbruk, fôrproduksjon, biomarin industri, teknologi og service, sjømatrederi og fiskehelse. Blant medlemsbedriftene er både små, lokaleide familiebedrifter og store multinasjonale selskap i sjømatnæringen. Sjømat Norge arbeider for å sikre stabile rammebetingelser for den norske fiskeri- og havbruksnæringen.